

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวินิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๔๘

วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาวไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาวไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง และเอกสารประกอบ ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาวไทย ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคชาวไทย โดยนายเล็ก ช้างเผือก รองหัวหน้าพรรครักษาการแทนหัวหน้าพรรคชาวไทย ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญพรรคชาวไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ มีมติดังนี้

๑. เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ รวม ๓ ข้อ ได้แก่ข้อ ๘ ข้อ ๑๕ และข้อ ๗๑

๒. เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ จำนวน ๑๒ คน โดยมีนายณัฐ ศรีเฟื่องฟู เป็นหัวหน้าพรรค และนายรัชชัย ทองใบน้อย เป็นเลขาธิการพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินกิจการของพรรคชาวไทย ว่าได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคหรือไม่ ได้ความจากการตรวจสอบว่า การดำเนินกิจการของพรรคชาวไทย กรณีแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญดังกล่าว ซึ่งข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๗๑ กำหนดให้การประชุมใหญ่ของพรรคประกอบด้วย (๑) กรรมการบริหารพรรค (๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น (๔) ผู้แทนของสาขาพรรคตามข้อ ๖๖ ในกรณีที่มีสาขาพรรค และ (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค ข้อ ๖๖ กำหนดให้ประธานสาขาเป็นผู้แทนของสมาชิกสาขานั้นเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรค หากประธานสาขาพรรค

LIART

ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมใหญ่ได้ ให้มอบหมายให้รองประธานสาขาพรรคหรือกรรมการสาขาพรรค คนใดคนหนึ่งมาร่วมประชุมใหญ่ของพรรคแทน และข้อ ๑๐๖ กำหนดให้การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค จะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค การประชุมใหญ่พรรคชาวไทย ครั้งดังกล่าวมีข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) ไม่มีผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ พรรคชาวไทยชี้แจงว่า ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ มีผู้แทนของสาขาพรรคเข้าร่วมประชุมด้วยหรือไม่ พรรคชาวไทยชี้แจงว่าไม่สามารถระบุได้ว่า บุคคลใด มาจากสาขาใดและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมกับรายชื่อ กรรมการสาขาพรรคชาวไทยทั้ง ๑๔ สาขาแล้ว ไม่ปรากฏชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่เป็นผู้แทนของ สาขาพรรคตามข้อ ๖๖ แต่อย่างใด

(๒) ไม่มีเอกสารหลักฐานที่แสดงว่า การประชุมใหญ่วิสามัญครั้งดังกล่าวประกอบด้วย สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบ เอกสารหลักฐานประกอบคำชี้แจงของพรรคชาวไทยแล้ว ไม่ปรากฏรายชื่อสมาชิกที่ได้รับความ เห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๗๐ (๕) และคำบอกกล่าวเรียกประชุมที่แจ้งให้สมาชิก พรรคทราบล่วงหน้า ตามข้อ ๗๔ ก็ไม่มีรายชื่อสมาชิกที่เชิญเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคเช่นเดียวกัน

(๓) ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่มีจำนวนไม่ครบ ๑๐๐ คน แต่พรรคชาวไทยส่งบัญชีรายชื่อ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคจำนวน ๑๐๒ คน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้ว ได้รับความดังนี้

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุลซ้ำกัน จำนวน ๑ คน

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องสอบปากคำผู้ที่ ปรากฏชื่อในบัญชีรายนามผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมอบหมาย จำนวน ๗ คน ให้ล้อยคำว่า ไม่เป็นสมาชิก ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อในบัญชีรายนามผู้เข้าร่วมประชุม ไม่รู้จักพรรคชาวไทย ไม่รู้ว่า ตั้งอยู่ที่ใดและไม่รู้จักคณะกรรมการบริหารพรรคชาวไทย

(๓) ไม่ปรากฏหลักฐานการเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ จำนวน ๑๒ คน ตามข้อบังคับ พรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๑ สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ บุคคลที่มีอุปการคุณต่อพรรค คือ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษหรือผู้เชี่ยวชาญที่คณะกรรมการบริหารพรรคมีมติให้เชิญเข้าเป็นสมาชิก สมาชิก

กิตติมศักดิ์ ไม่ต้องเสียค่าบำรุง ข้อเท็จจริงพรรคชี้แจงว่า เหตุที่ไม่ส่งสำเนาใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค
สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของบุคคลดังกล่าว เนื่องจากเป็นสมาชิก
สังเกตการณ์เข้าร่วมประชุม จึงเข้าใจว่า เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ที่ทางพรรคเชิญเข้าร่วมประชุม

(๔) สอบปากคำสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมบางคน ปรากฏว่าบุคคลนั้นไม่อยู่ในประเทศไทย
ในวันประชุมใหญ่

(๕) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องแจ้งว่า ได้โทรศัพท์
สอบถามผู้ที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายนามผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ สรุปว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่
จำนวน ๕ คน

(๖) หลักฐานจากการสอบปากคำเจ้าบ้านและผู้ปกครองท้องที่ ไม่ปรากฏชื่อผู้เข้าร่วมประชุม
บางคนในทะเบียนบ้านตามเอกสารที่พรรคชาวไทยจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง

(๗) ปรากฏหลักฐานจากการสอบปากคำของบิดาผู้เข้าร่วมประชุมปรากฏว่าลายมือชื่อ
ที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม ไม่ใช่ลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุม

นอกจากนี้ยังไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานว่าการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคได้รับความ
เห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค กล่าวคือ ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๐๖
กำหนดให้การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับพรรคและแนวนโยบายของพรรคจะทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับความ
เห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคและได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ ข้อเท็จจริงพรรคชาวไทย
ได้ชี้แจงว่า ได้ดำเนินการโดยได้รับความเห็นชอบในที่ประชุมของคณะกรรมการบริหารพรรค ในคราว
ประชุม เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๕ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบรายงาน
การประชุมครั้งดังกล่าว ไม่ปรากฏข้อความตามที่พรรคชาวไทยชี้แจงแต่อย่างใด

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคชาวไทยกระทำการฝ่าฝืน
ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่
๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ไม่มีผู้แทนของสาขาพรรคเข้าร่วมประชุม ไม่มีรายชื่อสมาชิกที่ได้รับเชิญจาก
คณะกรรมการบริหารพรรคให้เข้าร่วมประชุมและหนังสือเชิญประชุมก็ไม่ระบุชื่อสมาชิกเช่นเดียวกัน
จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบ ๑๐๐ คน และไม่ปรากฏเอกสารที่คณะกรรมการบริหารพรรคให้ความ
เห็นชอบการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค จึงได้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคชาวไทย ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓

(๒) พรรคชาวไทยไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ และได้กระทำการฝ่าฝืนข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๗๐ ข้อ ๗๑ และข้อ ๑๐๖ เมื่อพรรคชาวไทยไม่ปฏิบัติตาม จึงมีเหตุให้ยุบพรรคชาวไทยตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

(๓) พรรคชาวไทยแจ้งว่า ได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรค แต่สำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ไม่เป็นไปตามที่พรรคชาวไทยแจ้งต่อนายทะเบียนพรรค การเมือง การกระทำดังกล่าวของพรรคชาวไทยจึงเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่ประธานกรรมการ การเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๒ จึงเป็นความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗

นายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาแล้ว เห็นว่า พรรคชาวไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ กรณีมีเหตุให้ ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาวไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยพร้อมทั้งส่งสำเนา คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้พรรคชาวไทยยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่ วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

LIART

พรรคชาวไทย โดยนายเล็ก ช่างเผือก รองหัวหน้าพรรครักษาการแทนหัวหน้าพรรคชาวไทย ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๖ และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ มีข้อโต้แย้งคำร้องของผู้ร้องหลายประการ เช่น

(๑) เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคชาวไทย ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า มีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ โดยมีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ รวม ๓ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๘ ข้อ ๑๕ และข้อ ๗๑ และเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ จำนวน ๑๒ คน โดยมีนายฉัฐ ศรีเฟื่องฟู เป็นหัวหน้าพรรค และมีนายรัชชัย ทองใบน้อย เป็นเลขาธิการพรรค เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยข้อบังคับพรรคทุกประการ

(๒) เนื่องจากนายฉัฐ ศรีเฟื่องฟู ได้ลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคและสมาชิกพรรค ทำให้กรรมการชุดเดิมสิ้นสุดลง และอีกประการหนึ่ง สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคเดิมเลขที่ ๕๐/๓ ได้สิ้นสุดสัญญาเช่าทำให้พรรคไม่สามารถอยู่ต่อได้ จึงได้ย้ายที่ทำการพรรคไปอยู่ที่แห่งใหม่ เมื่อพรรคชาวไทยได้แจ้งมติที่ประชุมพรรคให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ติดต่อและส่งหนังสือมายังสำนักงานแห่งใหม่ทุกครั้งหลังจากประชุมพรรคชาวไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เป็นต้นมา แสดงว่านายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยอมรับว่า การประชุมดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายและมติข้อบังคับทุกประการ

(๓) ตามที่ผู้ร้องได้กล่าวหาว่า ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ได้ลงชื่อเข้าประชุมด้วยตนเองนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมประชุมบางคนติดธุระไม่สามารถมาเข้าร่วมประชุมด้วยตนเองได้ จึงได้มอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมและลงนามแทน

(๔) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคชาวไทย ผู้เข้าร่วมประชุมตามข้อบังคับพรรคชาวไทย ต้องมีผู้เข้าประชุม ๑๐๐ คน ซึ่งตามข้อเท็จจริงมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๐๒ คน แต่มีผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งมีชื่อสกุลซ้ำกัน ฉะนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมจึงเหลือเพียง ๑๐๑ คน ซึ่งก็เกิน ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับพรรค

(๕) ที่ประชุมได้ลงมติให้มีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค หากคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ได้อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงข้อบังคับแล้ว เพราะเหตุใดคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงได้ส่งเอกสารต่าง ๆ มายังสถานที่ทำการใหม่ของพรรคชาวไทย ตามมติของพรรค

(๖) การประชุมเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคจากนายประสาน จ้อยยิ้ม หัวหน้าพรรค มาเป็นนายณัฐ ศรีเฟื่องฟู หัวหน้าพรรค ก็มีได้มีผู้เข้าร่วมประชุมถึง ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับพรรค แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงได้ และได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๗) การที่สาขาพรรคบางสาขาพรรคได้ปฏิเสธว่า ไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคและเป็นสาขาพรรค แต่เหตุใดทุกครั้งที่พรรคชาวไทยส่งเงินธนาชาติ ที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้ จึงมีการรับเงินไปทุกครั้ง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยและมีคำสั่งไม่ยุบพรรคชาวไทย และให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาวไทย ตามมติที่ประชุมทั้งครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕

นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๗ กล่าวแก้ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องหลายประการ เช่น

๑. กรณีที่พรรคชาวไทยชี้แจงว่าการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ ของพรรคชาวไทย เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๑๐๒ คน แต่มีชื่อสกุลซ้ำกันหนึ่งคน คือนางนิตยา คำชมภู จึงมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๐๑ คน เป็นไปตามข้อบังคับพรรคชาวไทยนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้เข้าร่วมประชุมมีภูมิลำเนาอยู่ ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงการประชุมครั้งดังกล่าว ผลการตรวจสอบพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมตามที่พรรคชาวไทยระบุไว้ในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๗ คน ให้ถ้อยคำว่าได้เป็นสมาชิกพรรคชาวไทย ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคชาวไทยจึงมีเข้าร่วมประชุมเพียง ๕๕ คน ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๑ คือ มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบหนึ่งร้อยคน และไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคชาวไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๒. กรณีที่พรรคชาวไทยชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค แต่ได้ส่งเอกสารไปยังที่อยู่ใหม่ของพรรคชาวไทย นั้น ในการติดต่อตามที่อยู่เดิมของพรรคชาวไทย คือ เลขที่ ๕๐/๓ ถนนสุขุมวิท ๑ แขวงดอกไม้ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ไม่สามารถติดต่อได้ จึงส่งไปตามที่อยู่พรรคชาวไทยจัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่

๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นการติดต่อทางธุรการเท่านั้น ไม่ได้แสดงว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรณีนี้แต่อย่างใด

๓. กรณีที่พรรคชาวไทยชี้แจงว่า การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคจาก นายประสาน จุ้ยอิม หัวหน้าพรรค เป็นนายณัฐ ศรีเฟื่องฟูง ก็มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ตามข้อบังคับพรรค แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรณีดังกล่าวและได้นำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา นั้น เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ พรรคชาวไทย แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญพรรคชาวไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๔ มีมติเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ จำนวน ๑๘ คน โดยมีนายณัฐ ศรีเฟื่องฟูง เป็นหัวหน้าพรรค และนายอนันต์ บุญประเสริฐ เป็นเลขาธิการพรรค สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้นำเรื่องการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเข้าพิจารณาในคราวประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษา นายทะเบียนพรรคการเมือง ครั้งที่ ๘/๒๕๔๔ และที่ประชุมเห็นว่า พรรคชาวไทยได้ดำเนินการถูกต้องแล้ว จึงมีมติให้นำเสนอ นายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งได้แจ้งให้พรรคชาวไทยทราบและนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

๔. กรณีที่พรรคชาวไทยชี้แจงว่า สาขาพรรคบางสาขาปฏิเสธว่าไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคและเป็นสาขาพรรค แต่เมื่อทางพรรคจัดส่งเงินที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ก็รับเงินไปทุกครั้ง นั้น การได้รับจัดสรรเงินจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของพรรคชาวไทย เป็นคนละกรณีกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงการประชุมใหญ่สามัญพรรคชาวไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นเรื่องที่พรรคชาวไทยต้องตรวจสอบการดำเนินกิจการของสาขาให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม เอกสารประกอบ และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคชาวไทยแล้ว ปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคชาวไทย เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๖ “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

LIRT

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการตรวจสอบการประชุมใหญ่วิสามัญพรรคชาวไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ มีผู้เข้าร่วมไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ไม่มีผู้แทนของสาขาพรรคเข้าร่วมประชุม และไม่มีสมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรคเข้าร่วมประชุม ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๗๐ และข้อ ๗๑ ที่กำหนดให้การประชุมใหญ่วิสามัญประกอบด้วย (๑) กรรมการบริหารพรรค (๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น (๔) ผู้แทนของสาขาพรรค (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค และในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม แม้พรรคชาวไทยจะได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า การประชุมใหญ่วิสามัญพรรคชาวไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ โดยมีนายณัฐ ศรีเฟื่องฟู เป็นหัวหน้าพรรค และมีนายวัชรชัย ทองใบน้อย เป็นเลขาธิการพรรค

เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยข้อบังคับพรรคทุกประการก็ตาม แต่พรรคชาวไทยก็มีได้แสดงหลักฐานประกอบคำชี้แจงแต่อย่างใด คำชี้แจงดังกล่าวจึงไม่มีหลักฐานประกอบให้มีน้ำหนักพอให้รับฟังได้

ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า การประชุมใหญ่วิสามัญพรรคชาวไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ บัญญัติไว้ กรณีจึงมีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคชาวไทยได้ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๔ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายปรีชา เถลิมวณิชช์ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระฐาน นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุธิ สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์ นายอภิย์ จันทนกุลกะ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง วินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคชาวไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑ คน คือ นายมานิต วิทยาเต็ม วินิจฉัยว่า การให้ยุบพรรคการเมืองเพราะการประชุมใหญ่พรรค เพื่อแก้ไขข้อบังคับพรรคและเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรค เป็นการกำหนดสภาพบังคับเกินกว่าเหตุ กรณีจึงเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ ว่าด้วยเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อดำเนินการตามเจตนารมณ์ทางการเมือง ศาลรัฐธรรมนูญไม่พึงบังคับให้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ให้ยกคำร้อง

จึงอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง วินิจฉัยให้ยุบพรรคชาวไทย

นายปรีชา เถลิมวณิชช์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT